

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะ
กระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
The Development of Learning Achievements in Buddhism by
Using Group Learning Process Skills Cooperative Learning of
Secondary School Students

¹พระวิทยา ขนชัยภูมิ

Phrawitthaya Khonchaiyaphum

²ธนกฤต รชตะศิริกุล

THANAKIT RATCHATASIRAKUL

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding, Author Email: wittamcu1990@hotmail.com

Received April 19, 2022; Revised September 25, 2022; Accepted: September 27, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนมัธยมวัดดาวคะนอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-Test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “พุทธสาวก พุทธสาวิกา” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.54)

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การเรียนรู้แบบร่วมมือ; พระพุทธศาสนา

Abstract

This research used cooperative learning process skills of secondary school students. The research objectives are to comparing pre- and post-study teaching achievements and to study the satisfaction of teaching and learning management. This research sample uses a specific randomization method. The samples used in the research was 25 students in room 1 of secondary school who are studying in the second semester of the academic year 2021, Wat Dao Khanong School, Thonburi district, Bangkok. The research tools consisted of learning management plan for teaching and learning Buddhism, achievement evaluation form, and the satisfaction assessment form for teaching and learning by using cooperative learning group process skills. The statistics used in the data analysis consisted of mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-Test Dependent. From the study, the results were found as follows:

1. The learning achievement of "Buddhist Disciples, Buddhasavika" of secondary school students who studied with teaching and learning by using cooperative learning process skill had higher learning achievement after studying. Study statistically significant at the .05 level.

2. Secondary school students who study with teaching and learning by using cooperative learning group process skills on "Buddhist Disciples, Buddhasavika", had the highest satisfaction ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.54).

Keywords: Learning achievement; Cooperative learning; Buddhism

บทนำ

จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2560–2579) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน โดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการ

จัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิกุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำ จากแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบปัญหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) จะเห็นได้ว่าทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ก็เป็นส่วนหนึ่งในการจัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2560)

ด้วยความสำคัญดังกล่าวนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในรายวิชาการพระพุทธศาสนา นั้นจะเน้นทั้งให้ความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ การใช้ทักษะความร่วมมือในกระบวนการเรียนรู้ และทักษะในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการกลุ่ม ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงการเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขทั้งด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (กรมวิชาการ, 2546) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่าครูผู้สอนจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การลงมือปฏิบัติ คิดเป็น แก้ไขปัญหาเป็น ร่วมมือกันเป็นกลุ่มในการเรียนรู้ เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รู้หลัก และวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนถึงส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้คิดลงมือปฏิบัติ และจับกลุ่มค้นคว้าหาข้อมูล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันภายในกลุ่ม ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่รวมกลุ่มกันสร้างผลงานหรือประดิษฐ์ชิ้นงาน อภิปรายผล รวมถึงการทดลองการปฏิบัติ แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่ได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง นำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองดังที่ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงาน กลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนิน ไปสู่เป้าหมายของงานได้ และการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดทำขึ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มได้ฝึกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน และยังเป็นการพัฒนาทักษะการคิดค้นคว้า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตั้งคำถาม เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามที่ได้รับมอบหมายได้ในการทำงานกลุ่ม

นอกจากนั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแท้จริง เกิดความรับผิดชอบ เป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งกลุ่มสามารถเลือกใช้วิธีการเทคนิคต่างมาใช้ให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยมองเห็นว่าเป็นการจัดสร้างสรรค์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ได้สรุปการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้ 1) กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization: TAT) เทคนิคการเรียนรู้วิธีนี้ เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้แสดง ความสามารถเฉพาะตนก่อน แล้วจึงจับคู่ตรวจสอบกันและกัน ช่วยเหลือกันทำใบงานจนสามารถ ผ่านได้ ต่อจากนั้นจึงนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะเป็นฝ่ายได้รับรางวัล ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรม กลุ่มจะมีสมาชิก 2-4 คน จับคู่กันทำงานตามใบงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว แลกเปลี่ยนกันตรวจผลงาน ถ้าผลงานยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ต้องแก้ไขจนกว่าจะผ่าน ต่อจากนั้นทุกคน จะทำข้อทดสอบ นำคะแนนของทุกคนจะมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล 2) กลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI) กลุ่มสืบค้น เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ค้นคว้าหาความรู้มานำเสนอ ประกอบเนื้อหาที่เรียน อาจเป็นการทำงานตามใบงานที่กำหนด โดยที่ทุกคนในกลุ่มรับรู้และช่วยกัน ทำงาน ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรม สมาชิกกลุ่มจะช่วยกันศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ หรือความรู้มานำเสนอต่อชั้นเรียน โดย

ผู้สอนแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละกลุ่มศึกษากลุ่มละ 1 หัวข้อ เมื่อพร้อม ผู้เรียนจะนำเสนอผลงานที่ละกลุ่ม แล้วร่วมกันประเมินผลงาน 3) กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together: LT) กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้มีความรับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน เช่น เป็นผู้อ่านเป็นผู้จดบันทึก เป็นผู้รายงานนำเสนอ เป็นต้น ทุกคนช่วยกันทำงาน จนได้ผลงานสำเร็จ ส่งและนำเสนอผู้สอน ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรม กลุ่มผู้เรียนจะแบ่งหน้าที่กันทำงาน เช่น เป็นผู้อ่านคำสั่งใบงาน เป็นผู้จดบันทึกงาน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้ตรวจคำตอบ กลุ่มจะได้ผลงานที่เกิดจากการทำงานของทุกคน 4) กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together: NHT) กิจกรรมนี้เหมาะสมสำหรับการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ สมาชิกกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน จะช่วยกันค้นคว้าเตรียมตัว ตอบคำถามที่ผู้สอนจะทดสอบ ผู้สอนจะเรียกถามทีละคน กลุ่มที่สมาชิกสามารถตอบคำถามได้มาก แสดงว่าได้ช่วยเหลือกันดี ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรม สมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน จะร่วมกันอภิปรายปัญหาที่ได้รับเพื่อให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจที่จะตอบคำถามผู้สอน ผู้สอนจะเรียกสมาชิกกลุ่มให้ตอบทีละคน แล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม และ 5) กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op) กลุ่มร่วมมือเป็นรูปแบบเทคนิควิธีการทำงานกลุ่มวิธีหนึ่ง สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคน มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกันได้ จะได้รับบทบาทตามหน้าที่ที่ตนสนใจและถนัด ทำให้งานมีโอกาสประสบผลสำเร็จ รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความรับผิดชอบการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสนองต่อวิธีการของการเรียนรู้และการร่วมมือที่ว่า “ความสำเร็จแต่ละคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของทุกคน” ลักษณะการจัดกิจกรรม สมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไปศึกษาหัวข้อย่อยที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำงานจากการศึกษาค้นคว้ามารวมกันเป็นงานกลุ่มปรับปรุงให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสละสลวย เสร็จแล้วจึงนำเสนอต่อชั้นเรียน ทุกกลุ่มจะช่วยกันประเมินผลงาน

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ การใช้ทักษะการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ดังนั้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงมีความสำคัญต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน ในการออกแบบวิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่ๆ เสมอ เพื่อเป็นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะการแก้ปัญหาสังคมให้สอดคล้องกับกรอบการเรียนรู้สมรรถนะที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการวิจัยโดยใช้การดำเนินการทดลอง (Experimental Designs) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (the one group pretest-posttest design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) และผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 61 คน จำนวน 3 ห้องเรียน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

2.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

3. ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยเนื้อหาตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส.1.1.รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่นๆ มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ส.1.1. ม.2/6 วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างที่กำหนด สาระการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์ พระสาวกเป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้า ว่าเป็นพระสาวกที่มีคุณธรรมดีเด่นทางด้านมีปัญญามากและได้รับตำแหน่งเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า พระโมคคัลลานะเป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นพระสาวกที่มีคุณธรรมดีเด่นทางด้านมีฤทธิ์มากและได้รับตำแหน่งเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้า และพระเจ้าพิมพิสารเป็นพุทธสาวกที่เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะที่มีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัยได้ถวายอุทานแว่นฟ้าให้เป็นสถานที่ประทับอาศัยของพระพุทธเจ้าและเหล่าสาวก

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้เป็นเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา

แบบแผนการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง แบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (the one group pretest-posttest design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) จำนวน 2 แผน เวลา 6 ชั่วโมง
2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา จำนวน 1 ฉบับ เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก มีจำนวน 20 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยไว้ที่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.50) ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. น้อยกว่า 1.00 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2550) แสดงว่าเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (the one group pretest-posttest design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมัธยมวัดดาวคะนอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 25 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบหาค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงวิธีการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ก่อนเรียนและหลังเรียน	- ท ด ส อ บ วิ ด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบหาค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)
เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อ	-แบบประเมินความ	แบบประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	พึงพอใจหลังเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ความพึงพอใจ	ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
---	---	-------------	-------------------------------

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	25	8.72	1.88	2.06	0.00
หลังเรียน	25	17.84	1.03		

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 17.84, S.D. = 1.03) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.72, S.D. = 1.88)

ตอนที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยภาพรวม

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผลความพึงพอใจ
1.ด้านเนื้อหา	4.62	0.55	มากที่สุด
2.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.61	0.48	มากที่สุด
3.ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.63	0.59	มากที่สุด
4.ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.65	0.54	มากที่สุด
รวม	4.62	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา พบว่า มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) โดยแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านเนื้อหา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.55) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.48) ด้านสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) และด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.54)

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีหน้าที่รับผิดชอบช่วยกัน แก้ไขปัญหาพร้อมกัน ซึ่งผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สังเกตในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้ร่วมกันแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากสิ่งที่ได้ค้นคว้ามา เป็นการลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม และมีกิจกรรมที่หลากหลายภายในกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในระหว่างค้นคว้าหาข้อมูล จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มด้วยดังที่ (กรมวิชาการ, 2551) ได้กล่าวว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคน ในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความหมายตรงกันข้าม กับการเรียนที่เน้นการแข่งขัน (Competitive Learning) และการเรียนตามลำพัง (Individualized Learning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและ บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม 2) ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขหรือคิดวิเคราะห์ หาคำตอบผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ ผู้สอน มอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนทุกคนร่วมรับผิดชอบร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เหมาะสมและนำเสนอเข้ากับผู้เรียน เช่น มุมสนทนากลุ่ม เล่าเรื่องรอบวง คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯ ผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความกระจ่างในกรณีที่ ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นนี้ผู้เรียนจะทำหน้าที่ รายงานผลการทำงานภายในกลุ่ม ผู้สอนและผู้เรียนกลุ่มอื่น สามารถซักถามเพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นการตรวจสอบผลงานการทำงานของกลุ่ม

และรายบุคคล และ5) ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนต้องทำหน้าที่ช่วยเสริม เพิ่มเติม ความรู้จะทำให้เป้าหมายการเรียนรู้ครบตามที่กำหนดไว้ มีการประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่ดี และส่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข จากการอธิบายเหตุผลของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ข้างต้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวนต์ไมเยอร์ส ไกเกอร์ (Geiger, 1996) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ นักเรียนที่เรียนแบบสนทนาในชั้นเรียน เรียนแบบร่วมมือ และเรียนแบบจดบันทึกในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือมีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่าการเรียนแบบจดบันทึกและแบบสนทนาและนักเรียนที่เรียนแบบจดบันทึกกับแบบสนทนามีระดับการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จุฬาลักษณ์ การอรุณ, 2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 81.60/80.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของปาลินรดา ศรีคราม (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบจิ๊กซอว์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการสอนแบบจิ๊กซอว์หลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการสอนแบบจิ๊กซอว์มีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 24.06 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80.02 ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ลลิตา ธงภักดี, 2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมาเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของครูผู้สอน ในภาพในระดับมาก และผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น คะแนนทักษะการทำงานร่วมกันหลังเรียนเพิ่มขึ้น และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา มีความพึงพอใจในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ที่ได้มาจากการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล การลงมือปฏิบัติ และการ

จัดระบบข้อมูลที่มีความชัดเจน ซึ่งนักเรียนจะต้องผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เป็นขั้นตอนที่หลากหลายรูปแบบดังที่ (ธงชัย แกละมวง, 2560) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-6 คน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบงานใน กลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดเป็นความสำเร็จของกลุ่ม (นิลบล สีเทพ, 2553) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ นักเรียนต้องเรียนร่วมกัน มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อธิบาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยกลุ่มจะประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้และบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และครูยังเป็นผู้ที่เสริมแรงบวกจากภายนอก การที่ครูยกย่องชมเชย และให้รางวัลกับนักเรียนในกลุ่มทุกกลุ่ม เพราะนักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงออกตามความคิดเห็น ทำให้คะแนนในกลุ่มมีการพัฒนาที่สูงขึ้น เป็นการทำให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีความสำคัญต่อกลุ่ม ถือว่าเป็นการพัฒนาตนเองด้วย มีการร่วมใจกันร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กลุ่มได้บรรลุเป้าหมายในระหว่างการทำงานร่วมกัน อันเป็นผลให้กระบวนการกลุ่มมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้: แผนการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยมีครูเป็น

ผู้อำนวยการจัดการเรียนการสอน และครูยังเป็นผู้ที่เสริมแรงบวกจากภายนอก การที่ครูยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลกับนักเรียนในกลุ่มทุกกลุ่ม เพราะนักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการ แสดงออกตามความคิดเห็น ทำให้คะแนนในกลุ่มมีการพัฒนาที่สูงขึ้น เป็นการทำให้ นักเรียนทุกคนใน กลุ่มมีความสำคัญต่อกัน ถือว่าเป็นการพัฒนาตนเองด้วย มีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ต่างๆ ให้กลุ่มได้บรรลุเป้าหมายในระหว่างการทำงานร่วมกัน อันเป็นผลให้กระบวนการกลุ่มมี ประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ควรมีเวลาให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนอย่างเพียงพอทั้ง ขั้นตอนการสร้างความสามัคคี การค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุป เพื่อให้ นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลอย่างเต็มที่

1.2. ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก เพื่อให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในกลุ่ม ให้สามารถค้นพบความรู้ และสร้าง องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไปวิจัยและพัฒนาใช้ในการจัดการ เรียนรู้กลุ่มรายวิชาอื่นๆ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์

2.2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคการสอนอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *วารสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอ ดิเอนส์ไตร์.
- จุฬาลักษณ์ การอรุณ. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้ทักษะ กระบวนการกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4/1. โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น. สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต. 25.*
- ธงชัย แกละมวงคล (2560). *การพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง การ ออกแบบกราฟิกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีต่อความสามารถในการออกแบบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์ประชาอุทิศพิทยาคาร.ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- นิลุบล สีเทพ. (2553). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือกันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและพฤติกรรมทางการเรียนภาษาอังกฤษ. *ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาตินรดา ศรีคราม. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบจิ๊กซอว์ 2 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25.*
- ลลิตา ธงภักดี. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วารสารชุมชนวิจัย. 12 (1): 138-152.*

